

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felveteli és rendelé irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán levő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszömlálások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számíttatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük penteken delig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi márczius 4-én.

9. szám.

Magyar nyelvterjesztő egyesületünk ma delelőtt 11 órakor a város-háza nagy tanácstermében tartandó közgyűlésére ez úton ismételtelen felhívjuk a tagok figyelmét.

Versecz 1894 márcz. hó 1-én.

A magyar kultúra rohamos haladásának ellenségei szeretik szemünkre hányni, hogy chauvinisták vagyunk. S különösen itt a polyglott délvidéken tartják legnagyobb bűnnek azt, ha valaki chauvinista.

Pedig helytelenül. Mert chauvinismus nélkül soha sem fogunk nemzeti kulturát teremteni és sohasem fogunk a nemzeti irodalomnak és művészetnek népszerűséget szerezni.

A francziák irodalma és művészete sohasem emelkedhetett volna mai fokára a francia chauvinismus nélkül. A francia szellem sohasem hódított volna Európában a nemzeti lelkesedés s a nemzeti fajszeretet nélkül. A németek politikai egysége sohasem létesülhetett volna a német chauvinismus nélkül. Az angolok világkereskedelme nem maradhatott volna angol, a nemzeti chauvinismus nélkül.

Megengedjük, hogy Magyarországon a tuhajtott chauvinismus idézett már elő kellemtelenségeket, mert itt-ott provokálta a nem-

zetiségi érzékenységet; de az a józan nemzeti chauvinismus, a mely nélkül nagygyá nem lehet egyetlen nemzet sem, még ma sem oly általános, mint kellene lennie s azért még mindig inkább szítani, mint lohasztani kell azt.

Ha jól megfigyeljük a politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti élet jelenségeit, látni fogjuk, hogy igen sok rétegben nem csak hogy chauvinismust nem találunk, hanem éppenséggel közönnyel találkozunk.

Hasonlitsuk csak össze a külső jelenségeket, melyeket ebben észlelhetünk, a külföldi tapasztalatokkal s mindjárt látni fogjuk ebből is hátramaradásunkat.

Mindennapi eszt Francziaországban és Németországban, hogy a Francia és német katonákat az utczákon minden különösebb alkalom és ok nélkül megéljenzi a nép; mindennapi dolog, hogy a nemzeti lobogó előtt főveget emel a tömeg; míg nálunk ugyan hányszor esik ez meg?

Mikor a francia az ő nemzeti himnuszát hallja, bárhol, a világ bármely zugában, székéről fölemelkedik s ezzel fejezi ki tiszteletét és ragaszkodását nemzeti szimboluma iránt. A magyar ember ugyan hányszor hallgatja végig állva a Szózatot, vagy a Rákóczy-indulót?

A francia chauvinismus a francia irodalomban megörökítette nemcsak a francia történelmet s a mai társadalmat, hanem Páris minden utcáját, terét, templomát is, úgy, hogy a Madelainetől és Morgue rongyos putrijáig, minden párisi épületnek és helynek európai hírt szerzett a francia írók chauvini musa, míg a magyar írók nagy tömegéből nemcsak hogy a hazafias érzék, hanem még a lokálpatriotismus is hiányzik.

Talán az a hasonlat nagyon kicsinyes dolognak tűnik föl az előtt, ki nagy politikai irányzatoknak és nemzeti áramlatoknak legapróbb megnyilatkozási formája iránt nem bir kellő megfigyelő képességgel; kinek tekintete csak a felületen jár s ki a részleteket kicsinyli. Pedig ez a sok apró jelenség, mely magában véve észrevétlenül rohan el sokak előtt, összegyűjtve fényes dokumentum arra, hogy politikai és társadalmi, irodalmi és művészeti világunk igen nagy részét még nem járta át a nemzeti chauvinismus melege; hogy társadalmi és politikai életünkben még nem oly erős és általános a nemzeti szellem, hogy teljesen rányomódhatott volna irodalmunkra és művészetünkre s hogy viszont irodalmunk és művészetünk még nem vont be körülöttünk minden tárgyat, személyt és eszmét a nemzeti chauvinismus zománczával.

Tárca.

A vándorló ország.

(Szerbia multjából.)

A Balkán-félsziget helyirati fekvése a legreggibb idők óta kizárta annak lehetőségét, hogy ama vidéken egyes állam alakulhasson s hosszabb ideig szerepelhessen. Maga a középkorba átnyúló görög uralom sem volt soha szilárd a Haemosztól északra eső területeken és éppen azért látta jónak Heraklidesz császár a VII. században oda a szerbeket és horvátokat betelepíteni.

Nem szabad azonban azt képzelnünk, hogy e szláv népek átköltözése után akár a szerbek, akár a horvátok uralma egységessé vált volna; sőt ellenkezőleg mindkét nép megőrzé törzsszerkezetét s a különböző u. n. zsupánások egymástól csaknem teljesen függetlenül állottak. A rászai zsupánoknak, a híres Nemanjáknak, sikerült lassankint a XII. században az egységes szerb államot rövid időre megalkotni, mely a következő század közepe táján Dusán alatt élte legfényesebb napjait. Dusán halálával a monarchia egysége is megdőlt s beállt ismét a disszolut állapot, mely 1389-ben Gobbya Ivity Lázár utolsó szerb király halálát és az ország függetlenségének bukását idézte elő.

És ezzel egyszerűen való fokozatos hányattatása is. Szerbia magvát a rászai és zátai zsupánások, továbbá Alum, a későbbi Herczogovina,

képezték, honnan a határok egy keleti, mint nyugati irányban ki lettek lassankint szélesbitve.

A XIV. század végétől fogva azonban nemcsak a határok szorítottak mindinkább szűkebbre, hanem maga az ország is kimozdult helyéből.

Ha Horvátország multját nem ismernők, azt kellene mondanunk, hogy úgy szólva pártatlan esemény a világtörténelemben, hogy egy ország külső és erőszakos befolyások hatása alatt a századok folyamán kilép egykori határai keretéből s elkezd a szó szoros értelmében vándorolni. Vagy nem vándorlás-e az a prozesszus, melynek következtében az egykor még a dalmát partok szomszédságában elterülő Horvátország lassankint és észrevétlenül beköltözik a Dráva és Száva közé?

Ép így nyomult Szerbia a XV. században északra, és települt át a még az Árpádok korában folyton „macsói“ bánóság név alatt szereplő s tényleg magyar birtokot képező ama területre, mely a Timok és a Drina között fekszik.

E sajtószertű vándorlás oka természetesen nem a szerb nép költözködési hajlamában keresendő, hanem egyenesen ama hatalmas nyomás eredményének kell azt tekinteni, mely a mindinkább előrehaladó török birodalom részéről Szerbiát éppen úgy, mint Horvátországot fokozatosan érte.

A vándorlás prozessusa azonban azzal, hogy Szerbia a Dunáig tolatott, még korántsem volt befejezve.

A XV. század második felében, Brankovics György deszpót halála után, a dunamelléki szerb

föld is török kézbe esett, s ettől fogva Európa térképén a szerbek országának a Dunán alul sem volt helye többé.

A despótság az utolsó Brankovicsokkal beköltözött ekkor magyar földre: mert jóllehet önálló terület a szerbek számára itt nem lön kihasítva, az I. Mátyás és II. Ulászló korában beköltözött szerbek által tömegesen megszállott Szerémség tényleg szerb területté alakult.

Az utolsó szerb despótok itt nyertek a magyar királyoktól birtokokat, s a Szerémséget — jogtalanul ugyan — nemcsak a szerb despótság állandó székhelyéül, hanem annak fenhatósága alá tartozó terület gyanánt is tekintették. A XVI. század elején tehát a szerb despótság tényleg a Duna és a Száva közé költözött át s Berisló Péternek, a despót cím utolsó jogos birtokosának, halála után úgy látszott, hogy a szerb despótság területének határai hazánkban mindinkább északra, a Tisza, Temes és Maros vidékére szélesbedtek. Cerni Jován ugyanis 1527-ben fölvevén a szerbek „czár“-jának címét, hatalmas országot készült itt a délmagyarországi részekben alkotni, mely az egész Szerémséget, u. n. temesi bánóságot és Bácskaságot magában volt foglalandó. Korai bukása azonban e tervet megghiúsítá.

Miután a török uralom hazánk területén megszilárdult, mindezen vidékek a felföld fennhatósága alá kerültek ugyan, de tulajdonilag szerbek által lakotván, a XVI. és XVII. században folyton szerb földnek tekintettek.

Egy nemzeti chauvinizmus szellemének kell áthatni Magyarországon mindent és mindenkit. Ez kell, hogy közelebb hozza a politikát, az irodalmat és a művészetet a magyar társadalomhoz, hogy a kölcsönhatás nagyobb s a siker biztosabb legyen.

Ha nemzeti chauvinizmus érzete általánosabb lesz az országban, akkor melegebb lesz a ragaszkodás a társadalom szélesebb rétegeiben az irodalom és művészetek iránt, mint a melyekben a nemzeti szellem megnyilatkozik; viszont ezekben is erősödik ennek a szellemnek a megnyilatkozása.

Most, hogy újra megindul nemcsak a politikai és társadalmi, hanem az irodalmi és művészeti élet is, nem fölösleges e megfigyelések megtétele. Mert nem elégséges a politikában a nemzeti szellemet hangoztatni, hanem szükséges azt a nemzeti kultúra munkájában érvényesíteni is.

Nemcsak a politikában nyilatkozhatik a nemzeti szellem s akinek csak a politika iránt van érzelme, az egyoldalú életet él, mint a vegetáriánus. Meg kell látni a nemzeti politika megnyilatkozását az irodalmi életben is.

Bármennyire is tisztetjük a különböző nemzetiségeket kik körülöttünk laknak, tiszteljük nemzeti szokásaikat és nyelvüket, de az a meggyőződésünk, hogy azoknak, kik a társadalmi élet élén állnak, át kell hogy hatva legyenek a nemzeti chauvinista szellemtől.

Nemzeti chauvinizmus nélkül nincs magyar nemzeti kultúra. S nemzeti kultúra nélkül nincs magyar nemzeti állam.

S ki vehetné rossz néven a magyar embertől, ha minden igyekezetével oda hat: hogy legyen?!

Magyar színészet Verseczen.

A mult vasárnapi jelentésünkben körülbelül elmondottunk mindent, mi jót, mi rosszat is találtunk szintársulatunknál úgy egyes tagjait, mint az ensemble tekintve. E heti működésük csak megerősít itéletünkben, úgy, hogy ahhoz hozzáadni, de abból elvenni valónk sincsen. A társulat drámai alkotásaival meg lehetünk elégedve, a kényesebb s azért nehezebb énekes produktumok kiváló, a legszigorúbb bírálatot megálló tehetségekkel ismertetett meg, de hibákat is felfedett, melyeket a társulat jó, hirneve s a

Innen van, hogy az 1595. évi nagy szerb fölkelés főcélja is az volt, hogy az u. n. Bánság Szerémség a török uralom alól föltszabadítsák s a letűnt szerb deszpótság itt függetlenül szerveztessék. Ma több, a XVII. század második felében, midőn az ifjabb Brankovics György a felszabadítási háboru értékében sikra szállt s a bécsi udvar által a szerbek deszpótságát kijelöltetett, az általa felvett czimben a Szerémség, mint a szerb tartományok egyike szintén benntoglaltatott.

Kétségtelen tehát, hogy volt idő, midőn a szerb deszpótság tényleg hazánk földjén létezett, vagyis a rászai és zótai zsupánságtól egészen a Tiszáig vándorolt. Miután pedig a mai Szerbia területe a török uralom alól föltszabadult helyéből s lejjebb csuszott Európa térségén, vagyis visszajutott arra a helyre, melyen I. Brankovics György idejében állott. Tekintve ez országocskának az évszázadok viharai között történt északra nyomulását, s fontolóra véve a Drina és Timok közötti új Szerbia születését, valamint a szerbek szélteben hangoztatott aspirációit; talán a fejlődés szükségképeni következményének vehetni azt, hogy a szerbek országuk határát kiakarják terjeszteni délfelé, s hogy Szerbia sulypontja lassankint éppen oda vándoroljon vissza, honnan az a XV. században kiindult.

Dr. D . . . G . . . a.

közönsége pártolásának fenntartása s lehető fokozása érdekében okvetetlenül el kell tüntetni.

A szombati „Szultán“ szép volt mint az első.

Vasárnap Vidor legújabb népszínműve „Apja lánya“ került színre. A darab nincs érdekesítő, drámai momentumok nélkül, csak az a baj, hogy a költő kinaknázta kellőképpen s hogy nagyobb részük már annyira ismeretes, hogy hatását veszítette. A közönség egészen újat, valami radikális újat óhajt, ha népszínműről van szó, s ha valamely új darab régi nyomdokon jár, akkor már nem képes — jelességei mellett sem — kielégíteni s a közönség csalódva hagyja el a színházat. A színészek mindent megtettek a darab megmentésére. Kövi a szenvedélyes parasztagdák szerepében most másodszor nagy sikert, Láng jó népszínműénekesnek vált be, hangja szimpatikus bariton csak az a baja, hogy nem eléggé terjedelmes s nem eléggé hajlékony, a mi nagyobb operette szerepekben nem takarható fogyatkozás.

Kecskeméti szerepe inkább paszsziv s így nem is alkalmas nagyobb erő kifejtésére. Moóri jól adta a folyton poroskodó atyáit. A kántor (Köszeghi) alakja is jó volt, de a fia (Hetényi) már oly tulzott volt, különösen ruházatában, hogy az ember nem tudta, nevéssé-e vagy bosszankodjék; est modus in rebus, sunt certi denique fines.

A hetfői zónaelőadás telt ház mellett folyt le. Az örökszép „Rip Rip“-et adták, mely a sok nap gombamódra felburjánzott eperette közül úgy válik ki, mint a sok festékes arc közt az egészség diszkrét de üde pirja, a kitömött formák közt az erő duzzadása.

Tárgyát mely eszmei tartalom ékíti, a mellett nem nélkülözi a komikum kedves vonásait sem; melódiai mind pedig oly fülbemászó, hogy egyszeri hallásra is meg — megragztatik az ember hanghurjait még hosszú idő múlva is. A darab kiállítása a csodás jelenségek, az égi háborúk, mik benne előfordulnak, mind alkalmasok arra, hogy mély benyomást tegyenek az emberre.

Sajnos, hogy a színpad gyarlósága ez utóbbiakat nem juttathatta érvényre. Sok részletet a gépezet hiánya miatt törölni kellett. A szereplők jó igyekezetét azonban így is bő mosolyt csalt ki az nézők ajakára, könnyet a szeméből, meg tapsot tenyeréből. Fejes jól énekelt végig. Fajdalom, Lángról nem mondhatjuk ugyanazt. Hangja Rip-Rip szerepével, gyönyörű „Drága nőském“ dalával nem mérközhetett meg. Annál nagyobb dicséret illeti drámai alakítását, különösen a harmadik felvonás megindító jeleneteiben. Zajonghi éneke nem tudott fölmelegíteni, minden erőssége, és tisztassága mellett nélkülözzük benne azt a csengő érzet és hajlékonyságot, mely a hangot kellemessé, széppé teszi.

Kedden Kövi jutalomjátéka volt meglehetősen telt ház mellett, bár derék aktorunk és rendezőnk több pártfogást érdemelt volna közönségünk részéről. Jókai „Gazdag szegényei“ a szerző gazdag és kedves fantáziáját dicséri, mely eme igazán szegény, bár igen szép tárgyból, érdekes és vonzó drámát bir alkotni; a darabon különben meglátszik, hogy regényből készült, sok benne az elbeszélő részlet; ez is Jókai egyéniségének egyik vonása, hogy a hatást analog jelenetek halmozásával kelletlenül túl elnyújtja, gondoltuk csak az első felvonás jövő-menő személyeire, kik szinte egymás kezébe adják a kilincset, s mind csak azért, hogy a szegény bakter pár jószágát demonstrálják. Kövi végig rokonszenves alak maradt, valamint Olaszné is a bakterpárt abrazolva. Mellettük még Könyves is méltó tapsokat mint fővárosi diurnista, ki az élet durva érintéseitől megkeményedett kérő szívvvel durván érezte a nálánál is nyomorultabbakkal hatalmat, de a kéreg az első melegebb érintésre fölenged, a jóval teli szív szabad lesz, szabad a részvétre a szegények iránt, kiket azután részvéte jeleivel nem válogatva a módban s mértékben túl elhalmoz.

Nem hallgathatjuk el Moóri furcsa Janó ját, tót tánczavall, beszédével és pöffeszkedésével; a hires Vojtina poeta volt az atyafia, nagyra is van vele.

A szerdai „Kertészleány“ derült estét szerzett az uraknak s bő alkalmat adott a hölgyeknek szemek lesütésével elbájosni imádóikat. Sok operettet láttunk és sok oly részletet bennük, melyeket jobban szeretnének bennük nem látni — az erkölcsbírák; de a „Kertészleány“ valamennyin túl tesz; de mégis voltunk vele elégedve, t. i. a szép énekkel és jó játékkal, mit Ligetitol és Fejes Liditol hallottunk és

Moóritól láttunk. Jók voltak Zajonghy és Kövi is szerepeikben.

Csütörtökön a „Bolondok háza“-ban gyönyörködött a kevés számú közönség, mely a sötétség és sár által nem tartatta vissza magát a legsötétebb Afrikában leledző színház felkeresésétől. Nem is bánták meg, mert anynyit nevetettek, hogy egy egész hét bújáibanatát egyensúlyba hozhatták az este. A játék pompás volt; Moóri, Kövi, Láng és Leóvey vállaira nehezedett a darab oroszán része, s ők feladatuknak sikerrel feleltek meg. A hölgyek részéről Moórinának volt csak olyan szerepe, melyet kiaknázhatott s a közönség jó kedve garanciája jó játéknak.

Pénteken este Ligeti Mari jutalomjátékául adatott a „Czigánybáró.“ Zsufolt ház Előkelő publikum. Ligeti „verseczi tisztelői“ pompás bukétot, nyújtották át, (Mühle temesvári ézég remekelt) mely az ünnepelet láthatólag kellemesen lepte meg. Eddig még nem láttunk oly zajos ovációt, mint minővel Ligetit lepte meg a közönség. Az előadás kitünően sikerült s kinyerte a legsötétebb szemüvegü kritikusok meglegedését is. Fejes Lidire, az asszonyok e kegyenczére alig ismertünk rá a vén asszony szerepében. Zajonghi nagy terjedelmű hangjával bravourozott, s midőn szólnak eresztette, féltünk hogy összedül a rozoga alkotvány, a mit köznéven „verseczi színháznak“ nevezünk. A kedvcs mosolygású, kicsi, de bájos Kápolnai toborzója köztetszésre talált. Egybefoglalva mindent elmondhatjuk, hogy a társulattal közönségünk teljesen meg van elégedve, oly eredményeket érték el, a melyekre legvérmesebb reményeink közt sem számítottunk.

Napi hírek.

Véglegesítés. A vallás és közoktatásügyi miniszterium Gérecz Károly főrealisk. tanár végleges alkalmazását törvényhatóságunkhoz intézett rendeletével jóváhagyta.

Halálozás. György János izbistyei jegyző Temes vármegye bizottsági tagja f. hó 3-án elhunyt, temetése hólnap hétfőn d. u. 3 órakor lesz. A boldogult több éven át városunkban is működött. Áldás és béke poraira!

Mükincs Verseczen. Városunkban nagy szenszacziót keltett a mult napokban egy mükincs megérkezése. Adler Miksa tekintélyes és vagyonos nagykereskedő ugyanis 2500 frtért megvásárolta a Londonban élő Joanovits Pál festőnek „Az első debut“ című világhírű festményét, még pedig az eredetit, mely annyira dicsőséget és babért szerzett a verseczi születésű mesternek. E képvásárlásnak érdekes története van. A hirneves mester atyja, Joanovits versetzi fényképezés közelebb két fényképfelvételt kapott fiától, annak legújabb festményeiről, melyek most járják be diadalmasan az egész Európát; ezek egyike „Az első debut“, mely egy montenegrói vojvoda család életéből megkapó idylt mutat be. Egy nyolcz éves, bájos kis leánykanak guzla-kisérlet mellett énekelnie kell egy előkelő latogató előtt. Apa és nagyapó bátorítják a gyermeket, a kicsike azonban odahajol az ifjúság szépségében ragyogó anyjához, ki gyöngéd rábeszélésekkel igyekszik eloszlatni a gyermek elfoglaltságát. E jelenet mély és kedves benyomást tesz a szemlélőre; az összhangzatos színpompa és a mesteri kidolgozás pedig bámulatba ejti. — A művész atyja megmutatta a fényképeket fia ifjúkori barátjának, Adler Miksának, ki el volt ragadtatva „az első debut“-tól és azt mondta, hogy igazán sajnálatos, hogy épen Verseczen, „Pája“ szülőföldjén nincsen tőle nagyobb szabásu munka; véghetetlenül boldog lenne, ha barátjának ilyen nagyobb festményét megszerezhetné, de tart tőle, hogy ez nem lesz lehetséges, mert a londoni műkereskedők aranyokkal fizetnek a mester festményeiért. Az öreg Joanovits ezt amugy mellékesen megírta a fiának és nem kevésbé volt meglepetve, midőn nemsokára sürgőnyt kapott Londonból, melyben a fia kijelenti, hogy barátjának kívánsága annyira megmhatja, hogy kész „Az első debut“ cz. festményt — melyért Amerikából 8000 márkát ígérnek — fel áron atengedni. Nemsokára rá megérkezett azon londoni műkereskedő levele is, ki Joanovits festményeit kezeli és az alku létrejött a festmény eladásra került. Lakosságunk seregéstől tódul Adlerhez a festmény megszemlélésére és gratulálnak szerencsés tulajdonosának.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesülete részére a vaskapu szabályozásánál, Tuzlánál működő munkások 89 frt 55 krt gyűjtöttek, mely összeg már meg is érkezett egyletünk elnökségéhez. Eljének a derék munkások,

A temesvári ügyvédi kamara f. hó 11-én tartandó közgyűlése elé terjesztendő választmányi jelentése nagy elismeréssel emlékezik meg a verseczi magyar kir. járásbírósról, mely egyike a vidék legjobb és legnagyobb ügyforgalmu bíróságainak.

Román takarékpénztár. A verseczi és környékbeli román anyanyelvű polgártársak már régebbi idő óta működnek azon, hogy Verseczen takarékpénztárt alapítsanak. A mozgalom most már annyira haladt, hogy az 50 frtos részvények mind jegyezve vannak s a mult napokban tartott közgyűlésen megválasztották a tisztikart is. Igazgató: Popoviciu Antal nikolinczi gör. kel. lelkész. — Igazgatósági tagok: Spataru Vladimir, Popovits Antal, Dr. Popovits Miklós, Dr. Czepeniag Péter, Trucza Dem., Moldován Simon, Lincza Miklós, Tamafiel József, Corela Avram, Barbu Adam. — Felügyelő-bizottsági tagok: Juicza M., Stoicu Jon, Nedelko György, Miklea J. Adami F., Pancsován B.

Lássuk a direktort! Tagadhatatlan, hogy ez a mi délvidéki sziniszövetkezetünk „szubvencionált“ direktora, Fűredi Károly, rendkívül ügyes ember. Hatalmas gárdáját nagy rendben tartja, szinte „dühöng a subordináció“, . . . de hát . . . sokan kíváncsiak voltak rá, milyen színész ő? A közvivalomnak eleget teendő, jövő vasárnap ő is színre lép, s a „Válás után“ szerzőjének kitünő művében „A megboldogult“-ban mutatja be képességeit. Eddigél már 3-5 elszegődött tag ajánlotta fel, hogy ő írja a kritikát. Vederemo.

A verseczi takarékpénztár febr. hó 25-én tartotta meg XXVI-ik rendes évi közgyűlést a részvényesek meleg érdeklődése mellett. A régi biztos hitelű pénztárat ez idén először magyar nyelven is kiadta jelentését, mely eljárásért méltán megérdemli az elismerést. Az igazgatóság jelentéséből közöljük az alábbiakat: Az 1893. év. melyről mai jelentésünk szól, ugy pénzügyi, mint közgazdasági téren oly jelenségeket mutatott fel, melyek korántsem voltak kedvező hatással tevékenységünkre. A rendkívül kedvezőtlen gabonakivitel s az azáltal okozott alacsony gabonárak, továbbá a tengeri termelés rossz minősége oly nyomasztó hatással voltak az általános üzletviszonyokra, hogy annak visszhatása intézetünk üzleteit sem hagyta érintetlenül. Ehhez járult még a lefolyt év utolsó hónapjaiban beállt általános pénzsűke, mely valóban válsággal fenyegetett, s mely arra intett bennünket, hogy tökéink elhelyezésénél óvatosak és tartzkodók legyünk. Intézetünk pénzforgalma: a bevétel 5,540,708.64 frt., a kiadás 5,552,206.12 frt., az összpénzforgalom 11,092,914.76 frtot tett ki, mely a következő üzletágakra oszlik: betét üzlet 1,445,344.74 forint, jelzalog kölcsön üzlet 303,358.17 forint, váltóleszámítási üzlet 3,064,566.29 frt., előlegek 179,426.45 frt., értékpapírüzlet 40,079.03 frt., folyó számla, Giroforgalom és egyéb üzletágak 6,060,140.08 frt. összesen 11,092,914.76 forint mi az elmúlt év összforalmával szemben 2,728,771.35 forintnyi többletet mutat. Az egyes üzletágakra átmenve, megjegyzendő, hogy a betétek állománya a könyvek kimutatása szerint az 1893. év decz. 31-én 1,985,954.08 frt. volt; a mult év végével betett volt 1,895,429.68 frttal szemben 90,525.40 frtnyi többletet mutat. A 41,362.92 frtnyi folyó számlabani betétekkel együti az összes betétek tehát 2,027,317.— frtra rúgnak, oly szám, mely világosan bizonyít intézetünkbe helyezett bizalom mellett. A lefolyt évben 3,030,284.75 frt. értékű váltó számítottatott le, az 1892. évbéli 2,220,592.80 frttal szemben. A váltótarcaállomány az 1893. év végén 939,736.04 frtra rugott, közte többnyire vidéki intézetek forgatmányai és egyéb kereskedelmi természetű voltak. A jelzaloghitelüzletnél az 1893. év végével a kinnálló összeg 929,402.06 fut. volt 53,482.79 frttal több mint az előző évben. A lefolyt év tiszta nyeresége 30,011.49 frtot teszen, melynek elosztása iránt következő javaslattal batorkodunk élni: frt. 2,000.— mint a részvénytőke 5%-os kamatja, frt. 1,400.57 a választmánynak 5%-os díjazására, frt. 560.22 a felügyelőbizottság 2%-os díjazására, frt. 4,000.— a tartalékalapra, a 12%-os részlet helyett, frt. 11,200.— felülszálék fejében; hozzáadva ehhez az 5%-os részvénytőke kamatokat, esne tehát egy-egy részvényre 33 frtnyi osztalék, frt. 300.— Weifert M. igazgató úrnak mint tiszteletdíj, frt. 460.— jótékony és közhasznu célokra, frt. 90.70 mint nyeresemény átvitel az 1894. évre, ugy hogy frt. 10,000.— a közgyűlés rendelkezésére maradna. A jótékony célokra szánt 480 frt. felett melyből a

mult évben már kifizetett 55 frt. levonása után még 405 frt. maradna, kérjük a t. közgyűlést következőkép rendelkezni: 200 frt. a helybeli parkegyetnek, 115 frt. a helybeli tűzoltóegyetnek, 30 frt. az első verseczi önálló betegsegélyzőegyletnek, 30 frt. a közgazdasági egyet bortermelő osztályának, 30 frt. a helybeli 1848/49. évi honvédhadastyan egyletnek. Intézetünk vagyoni állapotát ajánlatunk elfogadása esetén következőkép alakulna: 100,000 frt. részvénytőke, 109,000 frt. takarékalap, 42,848.90 frt. értékpapír árkülönbözeti alap, 16,200.— frt. épület törlesztési alap, 4,271.37 frt. bútor és felszerelési alap, összesen 272,320.27 frt. vagyis részvénykint 680.80 frt. Mivel értékpapírállományunk 400,000 frtra rúg, a fennmaradó árkülönbözeti alap 10%-nyi fedezetnek felel meg.

Ligeti Marit a délvidéki sziniszövetkezet szuhvencionált szintársulatának primadonnáját Fűredi K. igazgató a fehértemplomi szinidényre is szerződtette, s erről a szinügyi választmányt s Jakabffy Imre főispánt, mint a lugosi szinügygyámolóti egyesület elnökét értesítette. —

A verseczi főreáliskola ifjusága az önképző kör és zeneegylet tagjainak közreműködésével márczius 15-én d. e. 10 órakor ünnepélyt tart a főreáliskola nagy rajtermében.

Kövesdy Rózsika szintársulatunk kedves és mindig fess tagjának jutalmául f. hó 6-án kedden „Kis madaram“ című kitünő népszimű fog adatni, mely élvezetesnek ígérkező estére felhívjuk a t. közönség szives figyelmét.

A verseczi izraelita nőegylet rendes évi közgyűlést f. hó 6-án kedden d. u. 4 órakor fogja megtartani a városháza tanácstermében.

Sajtópör. Mint a „Neue Werschetzer Zeitung“ mult vasárnap számában maga jelenti, Ludait Vitomir városi könyvelő sajtópört indított ellene a temesvári esküdszéknél. A pör iránt annyival is élénkebb az érdeklődés, mivel mint nevezett lap hangoztatta, nagyon pikáns dolgocskák is fognak a pör alkalmával a felszínre kerülni.

Herczeg Ferencnek városunk hirneves fiának magas irodalmi színvonalon álló s országszerte nagy hatást tett szinművét „A dolovai nábob leányá“-t választotta jutalomjátékaul szintársulatunk tehetséges tagja Hetényi Elemér. A f. hó 9-én, pénteken megtartandó jutalomjátékra felhívjuk a közönség figyelmét.

A városunkban létező artézi kutakról Halaváts Gyula, m. kir. osztálygeológ „Az alföld artézi kútjai“ című, imént megjelent munkájában a következőket írja: „A viztartónak mértékeltlen megcsapolásából eredő kalamitások legeklatásabb példája Versecz város. Itt a pontusi korú üledékben lévő viztartó 28—60 méter mélységben van s a hegység lábánál lévő városban már az első artézi kútak fúrásakor azt tapasztalták, hogy csak azokon a pontokon szökik fel a víz a felszín fölé, melyek a tenger szine felett 89 m-nél nem fekszenek magasabban. Azaz Verseczen a hidrosztatikai nyomás 0 pontja a tenger szine felett 89 mnyire fekszik. Az első artézi kútát Seibert Antal fúrta 1860 (Milleker B. „Versecz története“ II. rész, 162. lap), a Fritz-féle gőzmalom udvarán. Azóta majd minden évben fúrtak egy vagy több kút, melyeknek száma az alábbi kimutatás szerint 81: 1860. évben 1, 1861-ben 1, 1879-ben 1, 1880-ban 1, 1881-ben 1, 1882-ben 1, 1883-ban 1, 1884-ben 5, 1885-ben 8, 1886-ban 10, 1887-ben 4, 1888-ban 5, 1889-ben 3, 1890-ben 7, 1891-ben 17, 1892-ben 7, 1893-ban 8. Összesen 81. Noha már rég az tapasztaltatik, hogy a fúrások számának szaporodásával nemcsak a kiömlő viz mennyisége kevesbedett, hanem a kiömlő szint is súlyedt, a fúrásokat mégsem hagytak abba. Az ottai mérnöki hivatalban észlelték szerint 1885. évi június 3-án az akkori 20 artézi kútból összesen 893 liter viz ömlött ki percenkint (1,415.520 l. 24 óránként), 1887. évi július 7-én pedig a 22-re felszaporodott artézi kútból már csak 790 liter percenkint (1,137.600 l. 24 óránként) és ma 81-ből majdnem semmi. A városi mérnöki hivatal 1887. évi december 9-én 242. sz. a. kelt jelentésében már említi azt a tapasztalati tény, hogy a víz szine a furt kútakban a régebbihez képest 1 m. súlyedt s mégis nyakra-főre fúrtak. Magam 1883-ban fordultam meg először Verseczen s akkor még kb. 1 m. magasságnyra a felszín fölött bőven folyt a víz az akkor létezett kútakból, s 1893. év tavaszán ismét ott jártamkor sajnalattal tapasztaltam, hogy az egykor dicsekvés tárgyát képező artézi kútak furtkattak degradálódtak. A hol még tíz év előtt 1 m. magasságból folyt a kristálytisza víz, ott most az úgy szivattyúzzák ki.“

Hamis huez filléresesek. Pár hét óta sok hamis husz filléres kering városunkban. A hamisítványok azonban nagyon gyarlók és könnyen felismerhetők. Valamely élelmes svindler pedig a két filléresesből csinál fehér 10 filléreseket. Vigyázzunk tehát a váltópénzre.

Az „Oraviczal Aranykör“ f. állapotáról és működéséről következőket írják: Tizenegy éve már, hogy az egyesület megalakult s hazafias tevékenységér megkezdte. Egyesületünk életének kimagasló eseményeit képezik azon nagylelkű adományok, melyekkel nemeslelkű pártfogók szerény egyesületünket támogatni sziveskednek. Nem szemrehányásképen említjük, de tény az, hogy egyedül tagjaink járulékaire támaszkodva nem működhetnénk sikeresen, mert ha a tagok száma nem fogyott (jelenleg 94 rendes és 13 pártoló tagunk van), de nem is emelkedett oly számra, mely intenzivebb fellépéshez szilárd alapul szolgálhatna. Egyesületünk pártfogói között első helyen és hálával kell felemlíteni fenkolt lelkű közokt, minsterünket, ki immár 2 éven át 150—150 frtnyi segélyt engedélyezett kisededővó-intézetünk céljaira; továbbá hazánk nagy költőjét s kerületünk orsz. gyűl. képviselőjét, ki 100 frttal lépett be egyesületünk alapítói közé, s azonkívül összes műveit és az „Osztrák-magyar monarchia irásban és képen“ című nagyszabásu műnek 9 díszes kötetét ajándékozta egyesületünknek. Oraviczabánya községe a f. 1894. évtől kezdve 200 frtnyi évi szubvencziót szavazott meg egyesületünknek, az osztr.-magy. államvasut-társaság igazgatósága meg 12 m³ tűzfát. Végül Bagi Borbala úrasszony és Flaschner Vilmos 10—10 frttal gyarapították egyesületünk alapitőjét. Fontos és egyesületünk jövőjére mélyen kiható volt választmányunk kezdeményezése a cseregyermekek ügyében. Eddig csak annyit értünk el Baross minsternek kegyességéből, hogy a jelentkező cseregyermeknek és kísérőiknek mérsékelt áru menetjegyeket eszközhetünk ki, de reméljük, hogy ez úgy más tekintetben is szorgos feladatát fogja képezni egyesületünknek, a mi által jórészt hozzá fogunk majd járulni városunk és vidékünk megmagyarosításához. A művezető-bizottság a lefolyt két évben is töle telhetőleg megfelelt hivatásának. Minden alkalmat megragadott, hogy egyesületünk alapitőjét gyarapító mulatságot rendezzen, melyek mind kitünően sikerülvén, sokban hozzájárultak egyesületünk erkölcsi tekintélyének emeléséhez. Egyesületünknek eddig főfeladatát képezte az általa felállított óvóintézetnek a paedagogia kiválmalainak megfelelő berendezése és fentartása. Büszkeséggel említtjük, hogy óvóintézetünk az idővel egyike a legjobban vezetetteknek, mi természetesen nagy részét derék óvónénk érdeme, ki fáradhatlan tevékenységével az egész közönség elismerését kivívta magának. Az általa rendezett ünnepélyek (rendesen a nagy szünidőben és karácsonykor) mindenkor tanuságot tettek az ő kiváló buzgalmaról, melynek elismeréséül a választmány őt egyhangulag állásában véglegesen megerősítette. Ovodánk latogatása télen gyérebbe ugyan (25—30 növendék), de nyáron oly nagy (60—70), hogy lehetetlen őket, kivált esős időben, az épületben elhelyezni s így okvetlen szükséges, hogy az udvarban nagyobb fedett helyiségről gondoskodjunk.

Pénz és föld. E czimvel szaklap indult meg, mely a jelzalog és földbirtok forgalmának előmozdítását tuzte ki feladatául. Az első szám igen csinosan van kiállitva és tartalmánál fogva a közgazdasági szaklapok között méltó helyet fog elfoglalni. A lap felelős szerkesztője Batta-széki Lajos dr. Előfizetési ára egész évre 3 frt.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*
Horgony-Pain-Expeller
elnevezés alatt igen jó hírnévként örvend.
Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi köszvény, esúz és tagszaggatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszser általánosan kedvelt és ennélfogva már tovább ajánlásra nem szorul.
Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitünő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony“ védjegyre figyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerertárhoz: Richter gyógyszerertára „az arany oroszlanhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerertárhoz Budapesten.

Szerkesztői levelezés.

—p—o. Azonnal utána jártunk a dolognak, de a legjobb akarat mellett sem lehet már kapni, ha csak úgy nem, hogy az aláírók közül néhányan lemondanak. Az igazgatóság egyik befolyásos tagja különben megígérte, hogy igyekezni fog szerezni.

R—s. Saját szemével is meggyőződhetik! Tessék „elfáradni“ szerkesztőségünkbe.

O. K. Biz az igen nagy baj és veszteség, hogy az az illető fiatal ember egy árva betűt sem tud magyarul, külföldi születésű, ott nevelkedett és élt. — Z. X. o. r. h. majd mi is útjuk a vasat.

596. szám. — 1894.

Hirdetmény.

A verseczi kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlési kiküldöttjeinek választása **f. évi márcz. hó 18-án a városháza nagy termében** fog megjelteni.

A jóváhagyott alapszabályok 26. §. alapján ezen kerületi betegsegélyző pénztárnak Versecz városában tartózkodó biztosított tagjai 58 és a munkaadók 29 kiküldöttet választanak saját kebelükből 6 évre szóló megbizással.

A szavazás szavazási lapokkal történik, — **8 órakor d. e. kezdődik** s a mennyiben déli 12 órakor szavazók már nem jelentkezének, berekesztetik.

A szavazási lapokra a biztosított tagok 58, a munkaadók 29 nevet írnak fel, több felírott, vagy olvashatlan név figyelembe nem vétetik.

A biztosított tagok választói jogosultságukat, tagsági könyvecskéikkel igazolják.

Városi rendőrkapitányság, mint a verseczi kerületi betegsegélyző pénztárra illetékes 1-ső fokú iparhatóság Verseczen, 1894. évi február hó 17-én.

Bodó, rendőrkapitány.

1162. sz. — 1894.

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál egy **I. oszt. adóügyi állás** évi 700 forint fizetéssel és 150 forint lakpénzzel, — esetleg egy **II. oszt. adóügyi állás** évi 600 forint fizetéssel és 150 forint lakpénzzel, s egy **III. adóügyi állás** 500 forint fizetéssel és 150 forint lakpénzzel, — továbbá **egy esetleg két II. oszt. irnoki állás** évi 400 frt fizetéssel és 120 frt lakpénzzel választás útján élethossziglan betöltendő.

Az 1883. évi II. t. czikk értelmében felszerelt pályázati kérvények bezárólag f. évi márczius hó 6-ig rudnai Nikolics Sándor főispán ur ö Meltóságánál benyújtandók.

Verseczen, 1894. évi február hó 14-én.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

775. sz. — 1894.

Hirdetmény.

Az 1880. évi XXVII. t. cz. és 1883. évi IX. t. cz. valamint e törvényczikk végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. pénzügyministerium által 60977/883 szám alatt kiadott utasítás 13. §-a 3. pontja értelmében felhivatnak mindazon hadmentességi díjköteles egyének, kik e város területén laknak, hogy a hadmentességi díj kivetéséhez szükséges vallo-másokat a városi adóhivataltól ingyen nyerendő nyomtatványon folyó évi márczius hó 15-ig különbeni törvényes következmények terhe alatt beadják.

Városi adóhivatal

Verseczen, 1894. évi febr. hó 21-én.

Body,

tanácsnok mint adóhivatali főnök.

A „Mariacelli gyomorcsöppök“ kaphatók Verseczen: Erös Aladár, gyógyszer, Müller Oszkár, gyógyszer, Herczog József, gyógyszer, Küchler Béla, gyógyszer. — Zichyfalván Mayerung K., gyógyszerésznél.

Mariacelli Gyomorcsöppök

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság, savanyu felbőffégés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajoknál a **Mariacelli gyomorcsöppök** évek óta kitünőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török Jozsef gyógyszer-tára

Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A **Mariacelli gyomorcsöppök** valódián kaphatók.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorssajtóval s más legujabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bálí meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A **felvételi iroda**, mely az Andrassy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.